

arxiu i biblioteques

ARXIU MUNICIPAL DE

L'arxiu històric és sens dubte el carnet d'identitat de qualsevol poble o ciutat, i la seua importància passa per poder reconstruir el passat històric mitjançant els documents que en ell es custodien. L'Arxiu Històric Municipal de Pego (Marina Alta) recull la documentació produïda pel municipi al llarg del temps i també d'altres institucions com ara l'Església, a més de donacions particulars o adquisicions d'altres arxius.

Les primeres tasques sobre ordenació i classificació a l'arxiu de Pego es van mamprendre a principis del segle XX per part del vicari Bernardino Sastre Ferrando. Posteriorment, fou Carmel Giner Bolufer qui, a més d'investigar sobre la història de Pego, va inventariar els fons en 1947. Quaranta anys més tard, els lligalls i classificacions d'aquest treball els va respectar Evarist Caselles, a l'hora de realitzar l'inventari publicat l'any 1986, si bé amb un quadre de classificació no massa estructurat per a les noves tècniques i metodologies arxivístiques, encara que vàlid per a la recerca documental.

El fons arxivístic comprén les dades límits de 1488-1980. La documentació més important que conté és: la sèrie completa d'Actes de Consell o de l'Ajuntament des de 1555, sols interrompuda per algunes pèrdues cronològiques, els llibres de Justícia des de 1566 i els cappelatons o llibres de peita des del segle XV fins al s.XIX. Tota aquesta documentació fan de l'arxiu de Pego un dels més importants i complets del nostre territori.

Sembla que l'arxiu degué començar a funcionar a partir del segle XV, si bé en aquell moment conservava molt pocs documents. En el s.XVI hi trobem ja una documentació abundant i al mateix temps referències directes de l'existència d'un Arxiu de la Sala.

Quant a la conservació dels seus fons, amb el pas del temps l'arxiu de Pego ha estat afortunat, ja que durant la Guerra de Successió, només les torres que envoltaven la vila van patir desperfectes i l'arxiu s'hi va conservar quasi íntegrament. Més tard, a mitjans del s.XIX, tot coincidint amb el començament de les obres del nou Ajuntament, l'arxiu va haver de traslladar-se a alguna casa particular, i posteriorment, durant la Guerra Civil, l'arxiu continuà sent afortunat i no va ser alterat, gràcies a la prudència del que era aleshores alcalde de Pego, el socialista Aquilino Barrachina, que va tapiar la porta d'accés a l'arxiu, situada sota la taula del seu despatx.

Passada la guerra, l'arxiu va quedar en mans de Carmel Giner, qui va inventariar-lo en 1947, i ja en els anys vuitanta l'últim arxiver municipal, Evarist Caselles, ordenà i organitzà l'arxiu, ara ja amb millors condicions de conservació i de consulta.

El nou Arxiu Històric Municipal, un projecte de futur immediat

L'edifici que acull avui l'arxiu històric està ubicat en una casa solariega construïda per la família Torres Sala a principis del segle XVIII, la qual va ser adquirida per l'Ajuntament de Pego i rehabilitada posteriorment, en 1991, per ubicar-hi la Casa de la Cultura, centre dinamitzador cultural de Pego i de la comarca de La Marina Alta.

L'arxiu històric està ubicat ara a la primera planta de l'edifici, annexat al Museu d'Art Contemporani, Museu d'Etnologia, Col·lecció Entomològica Juan Torres Sala i a la biblioteca. Ací trobem el dipòsit d'arxiu, com un circuit tancat, on a partir d'ara es custodiarà la documentació en caixes arxivadores i prestatgeries d'estructura metàl·lica, sota un control higromètric de conservació i un sistema de seguretat antiincendis i antirobatori.

Tal com explica el responsable del centre, Joan Miquel Almela, l'últim trasllat de l'arxiu ha suposat una "millora de les condicions de custòdia, consulta, accés al fons i conservació d'aquest".

En haver finalitzat el trasllat definitiu i l'ordenació de la documentació històrica de l'antic edifici a la Casa de la Cultura, s'ha passat a enllestir la distribució de l'arxiu, amb una documentació abundant que s'atura en 1980. El treball més immediat, tal com explica l'arxiver, és "ordenar els fons d'aquesta última fase documental, la qual configurarà la Secció Tercera (1931-1980), tot dotant-la d'un quadre de classificació diferent del de les altres dues seccions, així com la creació d'una secció específica per a la documentació de la Guerra Civil".

Un altre dels projectes que es planteja l'arxiu és la recuperació del seu patrimoni documental, a base de microfilmari la documentació més deteriorada. I posteriorment, la informatització del servei de consulta del fons de l'arxiu i del funcionament del mateix.

Les donacions i la incorporació d'altres arxius ha estat també un objectiu primordial a Pego. En els últims tres anys, l'arxiu de Pego ha realitzat una tasca considerable de recuperació del seu patrimoni, a través de còpies i versions microfilmades. Als fons arxivístic de Pego s'han integrat

f₆ i₉ t₂₀ x₂₄ a₁
t₂₀ è₅ c₃ n₁₄ i₉ c₃ a₁

Rafael Ruiz Carrió

Joan Miquel Almela Cots,
Arxiver Municipal de Pego.

Joana Canet Sastre.
C/ Sant Domènec, 5
03780, Pego.
96 557 28 01/ 96 557 25 83
culturapego@telefonica.net
de dilluns a divendres de
10:00 h. a 14:00 h. i de 17:00 a
20:00 h. Estiu: 8:00 h. a 14:00 h.
10.000 hab.
L'arxiu començarà a rebre
i a organitzar visites al llarg del 2004.

Detall de foto. Exposició del fons antic de la biblioteca i del fons de l'arxiu històric, amb motiu de la Setmana del Llibre, abril 2003.

des de l'any 2000 els Arxius del Registre de la Propietat de l'antic Districte de Pego (1760-1980), l'Arxiu Carmel Giner Bolufer (Biblioteca Gabriel Miró d'Alacant- Fundació Social de la CAM), així com una trentena de còpies de documents de l'Arxiu Històric Nacional -Secció Osuna- 1322-1786, amb la corresponent versió microfilmada. També s'hi han incorporat tres-cents documents en fotocòpia de l'Arxiu de la Guerra Civil de Salamanca, així com còpies de la documentació procedent de l'Arxiu de la Corona d'Aragó relativa al regnat de Jaume I (1242-1276).

Quant al funcionament de l'arxiu administratiu, de moment continua ubicat a les instal·lacions de l'Ajuntament. A més, el Consistori té en projecte adquirir una casa annexa a la seua seu per poder albergar la documentació administrativa en millors condicions.

Un arxiu per escorcollar

Els fons de l'arxiu de Pego proporcionen una font documental molt valuosa per a la investigació històrica perquè "hi ha poques poblacions de les característiques de Pego al nostre país que conserven un arxiu semblant al nostre, tan extens i íntegre i que oferisca tantes possibilitats per a la investigació, especialment per la seua continuïtat documental", tal com indica el seu arxiver. Segons Almela, "es tracta d'un arxiu de molta importància no només per a Pego -matisa Joan Miquel- sinó per als pobles del voltant, ja que en el seu dia Pego va ser cap de districte i reunia els 21 pobles dels voltants, entre ells, la Vall de Gallinera, la Vall d'Alcalà, la Vall de Laguart, la Rectoria i Orba".

Respecte a les consultes realitzades a l'arxiu, apunta l'arxiver que les que més sovintegen són les consultes internes dels mateixos funcionaris, però també hi ha una xifra considerable de consultes fetes per estudiants universitaris i investigadors, en general.

Quant als treballs realitzats a partir de l'arxiu de Pego, destaca la tesi de llicenciatura de Xavier Martí, qui va treballar sobre el *Llibre de Béns* més antic que custodia l'arxiu, datat de 1488 i que suposa una investigació digna de lloança. Uns altres treballs a destacar són el de Teresa Ballester, autora d'una tesi sobre la II República a la Marina Alta, així com l'estudi sobre els senyorius d'Enric Guinot i el treball de Josep Bernabeu, catedràtic de medicina, sobre la grip i la còlera del segle XIX. Són també nombrosos els articles divulgats realitzats a partir de la consulta dels fons publicats al *Llibre de Festes de Pego*.

Com a projecte immediat, l'arxiu té previst millorar les condicions físiques i la infraestructura de què disposa el centre, per tal de facilitar-hi el treball dels investigadors. En aquest sentit, un dels objectius de l'arxiu de Pego és crear una biblioteca especialitzada, alhora que sala d'investigació, on es guarde el fons antic, local i comarcal amb què compta el centre. Una sala que estarà ubicada en la segona planta de l'edifici, un espai lluminós, tranquil i silenciós i que requereix, per tant, les condicions adequades per a l'estudi. A més, en un futur, la sala estarà dotada, d'un ordinador on consultar el catàleg, així com un lector de microfilm i taules d'estudi individualitzades. Aquest espai suposarà una empenta important per a la difusió del llegat de Pego -explica Joan Miquel-, perquè per primera vegada tindrem un espai físic on els investigadors puguen treballar amb els mitjans adequats i amb accés directe a la documentació, ja que físicament estarem pròxims i podrem servir-la sense dificultat".

QUADRE DE CLASSIFICACIÓ DEL FONS DE L'ARXIU HISTÒRIC DE PEGO

- 1º.- Documentació de l'època foral, anterior al Decret de Nova Planta: 1488-1712/14
- 2º.- Documentació existent fins la Segona República: 1712/14- 1931/32
- 3º.- Documentació existent des de 1931/32-1980

Padrons de riquesa rústica i urbana:

- Llibres de bens o cappacons: 1488-1860.
- Llibres d'Amillament: 1860-1923.
- Padró d'edificis i solars: 1859-1920.
- Padró repartiment de l'Equivalent: 1711-1840.
- Padró de Contribució: 1870-1932.
- Matricula Industrial: 1826-1942.

Relacions de llibres i lligalls de Governació. Actes de Consell: 1555-1932.

Justícia municipal i alguns protocols notariais: 1567-1911.

Comptabilitat General: 1541-1932.

: Padrons d'habitants, censos... 1813-1927.

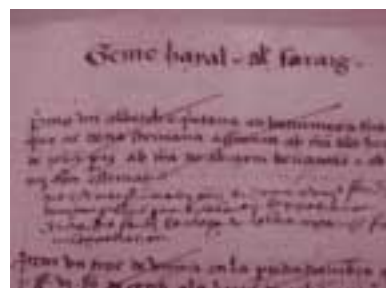
Eleccions: 1838-1933.

Llibres de Quintes i relacionats amb l'Exèrcit: 1749-1932.

: Expedients varis, correspondència: 1712-1931.

Bibliografia sobre l'arxiu:

GINER BOLUFER, Carmel. Inventario general del Archivo de Pego. Manuscrito, 83 p. (1947, inèdit)
CASELLES MONJO, Evarist. Inventario General de l'Arxiu Municipal de Pego. Actualització

1, Actes de Consell, de 1587 de l'Arxiu Històric Municipal de Pego.

2, Exposició del fons antic de la biblioteca i del fons de l'arxiu històric, amb motiu de la Setmana del Llibre, abril 2003.

3 i 4, Imatges del llibre més antic de l'Arxiu Històric Municipal de Pego: Llibre de Béns o Cappacons de la peita de 1488.

5, La Carta de Poblament de Pego, que va ser signada a València l'onze de setembre de 1279, compleix ara el 725 aniversari. En la imatge, una còpia, l'original està a l'Arxiu de la Corona d'Aragó.

f i t x a
6 9 20 24 1
t è c n i c a
20 5 3 14 9 3 1

Begoña Pla Armengot
Carrer Pescadors, 79
-46400- Cullera
961724616/ 961731680/
961725807
961720041/961720574
biblioteca@ecullera.org /
cullera_med@gva.es

09:00 a 14:00 hores.

236,83

m², ubicat a la tercera planta de la Casa de la Cultura, a l'igual que la Sala d'investigadors. Arxiu administratiu: 78,80 m², ubicat a la planta baixa de les oficines municipals, Plaça de la Verge, 5 i dotat d'armaris compactes des de 1997. 21.100 habitants.

Documentació rebuda i generada per l'Ajuntament de Cullera. Hi destaca el "Fons Antic" i una incipient biblioteca auxiliar, situada a la Sala de Consulta. Entre els documents més importants hi ha una col·lecció d'uns tres-cents pergamins datats entre 1283 i 1692, una xifra que dins dels arxius municipals de València sols sobrepassen Gandia i Alzira. Hi predominen els documents dels segles XV i XVI, encara que els més importants són els relatius als segles XIII i XIV, destacant-hi els Privilegis Reials, i pel seu nombre, les èpoques, que representen aproximadament un 85% del total del fons més antic, i que aporten un marcat caràcter econòmic a la col·lecció, tot formant un mosaic dels creditors de la vila.

cada any l'arxiu acull visites escolars d'alumnes de Secundària, així com les visites dels col·lectius i associacions que ho sol·liciten.

"A DIFERÈNCIA DE L'OCORREGUT A ALTRES MUNICIPIS PER GUERRES I ACCIDENTS, L'ARXIU DE CULLERA COSERVA DOCUMENTACIÓ EN PAPER QUE ES REMUNTA A 1550"

Lourdes Toledo

Antecedents de l'Arxiu

Originàriament l'arxiu estava situat en una cambra a sobre de l'edifici consistorial, una construcció de finals del segle XVIII que es manté en l'actualitat com a tal, on es trobava tota la documentació que havia generat el Municipi des del segle XVI. Posteriorment, amb la construcció de la Casa de la Cultura en 1972, la part més antiga d'aquesta documentació va ser traslladada a les dependències que ocupa encara avui a la tercera planta d'aquest edifici. "Aquest canvi -explica Begoña Pla, responsable de l'arxiu- va ser fruit de la decisió municipal, un any després, en 1973, de crear l'Arxiu Històric de la Ciutat de Cullera". Amb el pas dels anys, el gran volum de documentació generada per l'ajuntament ha consolidat aquesta divisió del fons documental municipal en dos arxius: l'històric i l'administratiu. Anys més tard, en 1989, es va dur a terme a l'Arxiu Històric una ampliació de la seua superfície, tot dotant-lo d'un dipòsit nou que va triplicar la seua capacitat inicial davant la saturació de l'arxiu administratiu; es va condicionar l'edifici amb aire fred i calent per tal d'ajudar a conservar una temperatura i un grau d'humitat estables i evitar el deteriorament del paper; s'hi va instal·lar un sistema de seguretat antiincendis i es va dotar l'arxiu d'un armari especial pla per guardar els pergamins. Posteriorment, en 1997, es va dotar l'arxiu administratiu d'armaris compactes. En l'actualitat, hi està previst canviar algunes de les prestatgeries i reforçar la il·luminació d'un dels dipòsits originaris.

Tal com indica la responsable de l'arxiu, "a diferència de l'ocorregut a uns altres municipis per guerres i accidents fortuïts, a Cullera la documentació en paper que es conserva a l'Arxiu Municipal es remunta a 1550, ja que l'anterior es va cremar quasi en la seua totalitat durant l'assalt dels corsaris berberescs en 1550".

Entre el fons de l'arxiu cal destacar la sèrie completa d'Actes Capitulars de 1708 a 1844 i posteriorment de l'ajuntament, els Llibres d'Administració dels Jurats de la Vila de Cullera de 1557 a 1705, sèrie quasi completa en els segles XVII, el Llibre Major de la Vila de Cullera, espècie de cartulari de la vila on es recullen resums dels privilegis atorgats, no el seu text íntegre, els Llibres de la Peita, Equivalent, Registres de Justícia, Llibres de Reials Ordres, Padrans d'habitants des de 1833 i els Protocols Notarials, una col·lecció de noranta-nou volums que conté les escriptures dels setze notaris que treballaren a Cullera en el segle XVII i de la qual se n'han separat els de nou notaris del segle XVIII, traslladats en el seu dia a l'Arxiu Notarial de Sueca i posteriorment, a causa de deficiències en la seua infraestructura, a l'Arxiu del Regne de València.

En els últims anys l'arxiu ha invertit, amb el suport de l'administració autonòmica, en la restauració d'alguns documents del seu fons, com ara dos plànols grans de Cullera de 1864 i de 1927, així com en la recuperació de patrimoni documental, com és el cas d'un cartell de la Fira i Festes de Cullera de 1907 realitzat per Enrique Pertegás, tasques aquestes en què l'arxiu té previst continuar treballant al llarg de 2004.

Referent a la cronologia i a la ubicació de la documentació més moderna, la corresponent al segle XX, i el perquè un document més antic pot estar a l'arxiu administratiu i un de més recent en l'històric, Begoña explica que "va en funció de diversos criteris, com ara la disponibilitat de lloc i l'ús que se'n fa, de la sèrie a la qual pertany. És per això que a l'Arxiu Històric trobem igualment sèries de 1995 com de l'àrea econòmica, i a l'Administratiu, pot haver-ne de finals dels seixanta i dels setanta, sobretot documents procedents d'Urbanisme i Serveis, entre altres departaments, la qual cosa és lògica ja que Cullera és un municipi turístic on l'obertura d'activitats i la construcció privada són molt importants i per això mateix és una documentació molt sol·licitada".

Consultes de documents

Respecte a les consultes que rep l'arxiu administratiu, val a dir que entre un 80 i un 90% són realitzades per la pròpia administració, i la resta, per ciutadans que sol·liciten consultar documents per diversos motius, "amb molta freqüència -apunta la responsable de l'arxiu- per problemes urbanístics i d'obertura de negocis, així com padrons d'habitants".

Respecte a la demanda de documents de l'arxiu històric, explica la responsable de l'arxiu que "el 50% és també de la mateixa administració i correspon a les sèries més recents, i l'altre 50% són demandes d'investigadors que vénen a treballar a l'arxiu o de veïns de la localitat que necessiten consultar una documentació específica per resoldre litigis sobre qüestions diverses".

Pel que respecta a la informatització, i concretament en relació amb l'arxiu administratiu, l'ajuntament de Cullera té com a projecte per a enguany iniciar un procés de gestió documental que permeta alhora guardar els documents paral·lelament en paper i en format digital, i en el qual estiguen implicades totes les dependències que generen documentació. Es tracta d'un procés controlat des de l'arxiu que permetrà -a través d'un servidor exclusiu que emmagatzeme informació- consultar qualsevol document des de la dependència on es genera.

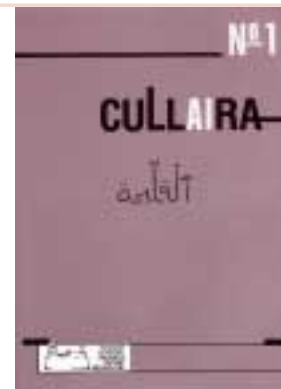
En el capítol de publicacions destinades a difondre els fons de Cullera, l'arxiu compta amb: la "Guia-Inventari" que en 1978 van realitzar Francesc Giner Peropérez, cronista de la ciutat, i Jesús Villalmanzo Cameno, i el "Catàleg de Pergamins" que publicaren tots dos en 1989 en el número 1 de la revista *Cullaira*.

Pel que fa a la incipient biblioteca de l'arxiu a la sala de consulta, caldria concretar que no es tracta d'una biblioteca tècnica auxiliar, sinó que la formen llibres antics i valuosos de propietat municipal o en alguns casos, donats a l'arxiu per particulars.

Respecte al personal del centre, l'arxiu ha comptat també a vegades amb l'ajuda puntual de joves professionals, mitjançant un programa de pràctiques laborals, gestionat per l'ADEIT, Fundació Universitat-Empresa, i que ha permès, al menys, tenir la documentació posterior classificada i ordenada en les corresponents prestageries.

Més enllà dels dipòsits de documentació en si, l'arxiu ha col·laborat amb diverses delegacions de l'ajuntament o bé amb entitats locals alienes al consistori, a través de la cessió de documents per exposicions i altres activitats i prenent part en tasques de consulta i assessorament. Així doncs, destaca la publicació en tres volums de l'obra *La memòria recuperada*, realitzada per l'Associació Cultural "La Penyeta", amb el patrocini de la Regidoria de Cultura, on es recullen fotografies antigues de la ciutat i dels seus habitants.

L'arxiu ha estat també el punt de partida de diversos treballs d'investigació, alguns d'ells publicats, i que van ser presentats en les "Jornades d'Estudis Locals". Un encontre que organitza amb gran èxit cada dos anys la Regidoria de Cultura, on es reuneixen investigadors locals i de fora, els quals estan treballant amb temes relacionats amb Cullera o la seua comarca, La Ribera Baixa, i presenten les seues investigacions.

1, El n.1 de la revista *Cullaira*, publicat en 1989, inclou un article sobre el catàleg de pergamins de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Cullera.

2, Tirada en plec sòlt d'un privilegi de Martí a la vila de Cullera, 11 d'abril de 1410

3, Portada del Llibre Major de la Vila Reial de Cullera, 1646

- 4, Cartell de la Fira i Festes de Cullera de 1907 d'unes dimensions de 270 x 130 cm. aproximadament, il·lustrat per Enriquer Pertegàs.
5, Full primer de la Concòrdia entre Carlos II i la vila de Cullera, datat a Madrid, el 20 de febrer de 1680.

Carrer D. Tomàs Valls, 16
46870 Ontinyent - Tel.:96 2911955
ontiblioteca@telefonica.net
<http://bibliportal.cult.gva.es/>
Fernando Lliso,

Director de la Xarxa Municipal

A la Biblioteca treballen dos bibliotecaris i dos subalterns, un d'ells del projecte Trévol (inserció de discapacitats en la vida laboral), en actiu, amb carnet de la Xarxa ja automatitzada: 2.872 socis (dels quals 1.595 adults i 1.277 xiquets/xiquetes).

El centre disposa de tres Sales obertes al públic, un àrea de procés tècnic, un despatx i dos magatzems, repartits en tres altures.

(133 m²): conté la col·lecció de préstec a domicili, una petita col·lecció de referència, un ordinador OPAC, un ordinador per a préstec i un total de 54 llocs de lectura.

(23 m²): alberga una col·lecció de 76 publicacions seriades i disposa de 10 llocs de lectura.

(130 m²): guarda la col·lecció de referència i la major part dels llibre exclosos de préstec i està dotada amb 42 places de lectura. A més hi ha una Sala d'activitats culturals i un magatzem. A banda d'una sala de reunions i un segon magatzem a les cambres superiors. La Biblioteca està adaptada des de 2002 per a l'accés de persones minusvàlides.

la biblioteca, que alberga una col·lecció d'aproximadament 19.000 documents, comença a

XARXA DE LECTURA MUNICIPAL D'ONTINYENT

- La Biblioteca Central d'Ontinyent "Pare Lluís Galiana", Casa Velázquez.
- La Biblioteca Gomis, especialitzada en fons Infantil-Juvenil
- L'Agència de Lectura de Sant Rafael.

UNA XARXA DE LECTURA DINÀMICA I ADAPTADA ALS SEUS USUARIS

La Biblioteca Central d'Ontinyent *Pare Lluís Galiana / Casa Velázquez* va obrir les seues portes al públic en octubre de 1993. Anteriorment, en 1989, l'Ajuntament d'Ontinyent havia adquirit l'immoble anomenat "Casa dels Velázquez" (més fidedignament "Casa dels Puig") -una casa senyorial del segle XVIII, reformada al llarg dels segles XIX i XX, amb pati central i jardí posterior que se situa a la trama urbana del s.XVIII, i després d'una exhaustiva remodelació i restauració es va convertir en la Biblioteca matriu de la Xarxa de Lectura Municipal d'Ontinyent.

L'edifici on s'ubica La Biblioteca *Casa Velázquez* -nucli coordinador de la xarxa- consta de tres plantes: la planta baixa està destinada a l'Arxiu i les altres dues plantes, més unes cambres a la part superior, conformen la Biblioteca. Com a conseqüència de l'obertura de la casa històrica de la família dels Puig com a Biblioteca Central ara fa onze anys, el centre del carrer Gomis va ser destinat a biblioteca especialitzada en fons infantil-juvenil, si bé s'ha dedicat, i es dedica, a albergar també altres tipus de documents i atén uns usuaris ben diversos.

En els últims anys, Ontinyent ha aconseguit consolidar una xarxa de lectura pública important: moderna, dinàmica i atenta a les demandes dels usuaris, tal com ho prova el servei de *desiderata* "que funciona molt bé durant tot l'any"- apunta Fernando Lliso, coordinador de la Xarxa de Lectura Municipal d'Ontinyent. En eixe sentit, un dels objectius acomplits ha estat l'automatització del préstec, total ja en la Biblioteca Central i en actual implantació a la resta dels centres. A més, la Xarxa de Biblioteques d'Ontinyent s'ha adherit recentment al programa d'informatització impulsat des de la Conselleria de Cultura, Educació i Esport, mitjançant el qual tots els socis de la biblioteca podran demanar préstecs de llibres o de material audiovisual a través d'Internet, tot accedint des de qualsevol ordinador al catàleg col·lectiu documental de les biblioteques públiques valencianes adherides al programa (xlpv.cult.gva.es <http://bibliportal.cult.gva.es/>), sense necessitat de desplaçar-se de localitat. Aquest servei interbibliotecari, del qual ja participen la majoria de les biblioteques valencianes, permetrà, tal com subratlla Lliso "la distribució de material difícil de localitzar per lectors o investigadors d'altres localitats, com és el cas de documents molt específics de la població, en aquest cas del fons local d'Ontinyent".

Aquests avantatges de préstec automatitzat satisfaran també, sens dubte, les exigències dels nous usuaris. "La biblioteca -apunta Lliso- ha vist arribar en els últims quatre anys un públic nou universitari, des de què la Universitat de València va implantar ADE (Administració d'Empreses) i Magisteri Infantil a Ontinyent". "La nova activitat -diu Fernando- ha atret

La Biblioteca Central d'Ontinyent va obrir les seues portes al públic en octubre de 1993, també anomenada "Pare Lluís Galiana o Casa Velázquez", és la Biblioteca matriu de la Xarxa de Lectura Municipal d'Ontinyent.

continua... ►

molts joves de la comarca i d'altres comarques centrals, els quals han creat una nova demanda de llibres, més especialitzada”.

Respecte al Fons Local, val a dir que la inauguració de la biblioteca de *Casa dels Velázquez* va ser important a l'hora de guanyar major espai per a aquesta Secció Local. Tal com apunta Lliso “és una col·lecció que està dispersa físicament, en canvi, això no suposa cap problema de cara a l'usuari, perquè està localitzable per Absys. A més -afegeix- les publicacions més consultades estan reagrupades a la sala de préstec, en una mena de col·lecció de referència sobre el fons local-comarcal”.

Quant a la lectura en valencià, Fernando Lliso assenyala que “el lector més asidu és en castellà i que el préstec en valencià és un préstec difícil, si bé nosaltres intentem equilibrar els autors i els títols i organitzem totes les activitats d'animació lectora en valencià”.

“L'obertura de la nova biblioteca central -subratlla Lliso- va suposar també guanyar espai al centre *Gomis* i la possibilitat de dedicar-li més temps a un fons especialitzat en literatura infantil i juvenil, el qual està en evolució permanent”.

Ubicada en una única sala de 125 metres quadrats, la Biblioteca *Gomis* té 216 metres lineals de prestatgeries i compta amb 52 llocs de lectura, a més, està organitzada per zones retolades que marquen imaginàriament els espais: zona infantil-juvenil, publicacions periòdiques i oficials, fons antic, revistes; tot i intentant agrupar els continguts i interessos dels usuaris per facilitar la seua recerca i consulta.

“Es tracta d'un centre en importància creixent, perquè segons les estadístiques, genera quasi més préstec que la central -apunta el responsable de la Xarxa- de manera que l'increment bibliogràfic i l'especialització cap a aquest sector d'usuaris, xiquets i joves, s'ha fet evident i necessari i per això -afegeix- l'ampliació de l'àmbit bibliotecari infantil i juvenil ha guanyant espai a la resta en aquest centre”. “A més -comenta Lliso- a partir de l'entrada a la Xarxa de Lectura Pública Valenciana i la conseqüent informatització del seu funcionament i dels seus fons, el centre ha millorat i ha facilitat el tractament dels seus fons, així com la seua difusió entre els usuaris reals i potencials”.

Part de l'èxit de la Biblioteca *Gomis* es deu a una col·lecció ben diversa: publicacions periòdiques i oficials, fons antic i fons local, si bé hi destaca el fons Infantil-Juvenil, dotat amb més de 6.500 obres dedicades als usuaris més joves. Aquest fons especialitzat per als lectors més joves està format majoritàriament per documents bibliogràfics, amb llibres de préstec i de referència, però també documentació amb altres suports (CD-Roms, Vídeos, etc), preparats per als xiquets i xiquetes, així com quatre títols de revistes infantils i juvenils. Els llibres els trobem organitzats per grups d'interès i per grans àrees de matèries: d'una banda els gèneres (poesia, teatre, misteri i terror, ciència-ficció, rondalles i contes, jocs, llegendes, refranys, etc.), i pel que fa als llibres de coneixements, per edats (0-6 anys, 7-9 anys, 10-11 anys, i 12-14 anys)

“Ontinyent necessitava una Agència de Lectura”

Ontinyent és una localitat que ha crescut molt en els darrers anys. En eixe sentit, cap a finals dels noranta la ciutat requeria d'una Agència de Lectura. Tot coincidint amb les festes del barri, l'any 1998 es va obrir a uns baixos, propietat de la parròquia de Sant Rafael, l'Agència de Lectura de Sant Rafael, la primera de les agències de barri de la Xarxa de Biblioteques Públiques Municipals d'Ontinyent. “La intenció amb aquest centre -apunta Fernando- era oferir als veïns d'aquest barri una biblioteca on formar-se, informar-se, i consolidar-se així com a lloc per a gaudir de la cultura”.

El centre està compost d'una única sala de 60 metres quadrats, amb

presentar problemes d'espai per acollir-los. La característica més cridanera d'aquesta Biblioteca és l'absència de col·lecció infantil-juvenil, ja que la xarxa disposa d'una biblioteca infantil.

són 76

títols dels temes més diversos: locals, comarcals, d'informació social, de música, de literatura, d'art, de política i de pensament, entre d'altres. Estan en préstec, excepte l'últim número. L'usuari les tria sobre catàleg, ja que no estan a l'accés físicament.

és un dels fons més importants per al coneixement de la Bibliografia d'Ontinyent i de la Vall d'Albaida, base per a la redacció de l'anomenada “Bibliografia de la Vall d'Albaida”, en procés d'elaboració, i coordinada pel director de la Xarxa Municipal de Biblioteques d'Ontinyent.

són prop de

900 ítems, entre CD, CD-ROM, Cassette, Video, i DVD, fonamentalment de música, ciència, història i literatura, entre altres matèries.

al voltant de

15.000 monografies, distribuïdes entre llibres de préstec i d'altres, exclosos de préstec. Val a destacar que el centre renova anualment sobre un 10% del total dels seus fons.

La Biblioteca va entrar en setembre de 2001 dins del procés d'informatització propiciat per la Direcció General del Llibre i Biblioteques, de la Conselleria de Cultura, Educació i Esport, amb el programa Absys. A hores d'ara la informatització, que ha repercutit en una millora de la qualitat del servei als lectors i en una depuració forta del catàleg, està completada en un 90%, i es preveu haver començat amb les dues altres biblioteques en Gener de 2004.

La biblioteca ofereix al llarg de tot l'any un programa de formació d'usuaris amb visites guiades per les instal·lacions i altres activitats relacionades.

f i t x a

t è c n i c a

GOMIS

Carrer José Melchor Gomis,
7 46870 Ontinyent - Tel.: 962911745
/ gomisuch1@yahoo.es

<http://bibliportal.cult.gva.es>
Ignasi J. Übeda.

La biblioteca comptava, en principi, amb un sol bibliotecari. La seua demanda ha provocat el millorament en el personal, de manera que des de fa quatre anys, disposa de dos bibliotecaris que s'encarreguen del seu tractament, sempre gestionat des de la Biblioteca Central de la Casa Velázquez.

a banda de l'infantil-juvenil, que detallem en el text, la biblioteca alberga;

39 títols

de revistes (d'actualitat, d'oci, de natura, de ciència, d'història, d'informàtica, de cinema, de teatre, suplementos de diaris, entre d'altres). Actualment quatre diaris (El País, Levante, Las Provincias, El Diario de Valencia).

El Boletín Oficial del Estado (BOE), el Butlletí Oficial de la Província de València (BOPV), el Butlletí Oficial de la Província d'Alacant (BOPA) i Diari Oficial de la Generalitat Valenciana (DOGV). Aquestes es consulten cada vegada més en format CD-Rom.

Al voltant de 2.000 volums inventariats, pendents de passar a l'Arxiu Municipal. Són llibres impresos i editats en el segle XIX i principis del segle XX, i estan exemptes de préstec.

Com a Biblioteca Pública Municipal arreblega el fons local del municipi que l'acull. Una col·lecció formada per totes les publicacions locals, ja siguen periòdiques, bibliogràfiques, discogràfiques o d'altres tipus. S'hi conserven també totes les publicacions editades i publicades a Ontinyent: revistes, diaris, llibres, etc. A més a més, el centre fa un seguiment de les publicacions d'àmbit comunitari i estatal, amb un "Arxiu de retall", on es guarda tot allò que fa referència a Ontinyent.

la biblioteca organitza visites del centre, dirigides a grups d'escolars, així com activitats d'animació a la lectura de manera anual.

96 metres lineals de prestatgeries, les quals arreblegen una col·lecció al voltant dels 3.500 llibres i disposa de set grans taules i quaranta llocs de lectura, si bé, tal com apunta Lliso "en els sis anys que porta de vida, ja s'ha quedat menuda".

La col·lecció de l'Agència està formada per material bibliogràfic, tot i que també disposa de CD-Roms i d'altres suports. Pel que fa a l'organització bibliogràfica, aquesta es distribueix d'acord al sistema de la C.D.U., encara que fent les agrupacions per usuaris: infantil/juvenil i adults. "L'objectiu ara -afegeix Lliso- és aconseguir una col·lecció de caràcter general i el més àmplia possible, respecte a les matèries, i adequar-se també als seus usuaris, majoritàriament públic infantil i juvenil". "No podem oblidar -apunta Fernando- que es tracta d'una agència de lectura que té unes limitacions pròpies, si bé cal ressaltar que gaudeix d'un caràcter autònom, tot i ser un complement de la Biblioteca Pública Municipal Central".

L'animació lectora a Ontinyent

La Biblioteca Municipal d'Ontinyent *Pare Lluís Galiana* va iniciar l'any 2002 un programa d'animació lectora per a xiquets i xiquetes de 6 a 10 anys, amb sessions setmanals, cada dissabte. Donada la gran demanda d'inscripcions en 2002, el programa d'animació de l'any 2003 va modificar l'estructura amb l'objectiu de donar cabuda a més participants, tot duplicant-se'n, de 60 el primer any a 120, el segon. En paraules del responsable de la biblioteca, és una activitat que "pretén estimular en els xiquets l'interés per la lectura". "L'animació lectora vol ajudar-los a descobrir el plaer que poden trobar en els llibres. A través d'activitats amb un disseny adequat, se'ls ensenya a valorar els textos, a més de fonamentar el desenvolupament d'hàbits de respecte, protecció i conservació dels béns compartits -apunta Fernando". En eixe sentit, la biblioteca preveu, d'una banda, un programa estable, entre gener i juny, amb tallers cada dissabte i d'altra, una animació més puntual, amb la presència d'autors.

L'espai triat per a l'animació, la Biblioteca Infantil i Juvenil del carrer Gomis, és -com apunta Fernando- "un dels objectius inherents a l'activitat, en tant que es dona a conèixer la biblioteca com a centre de recursos i d'equipament dinàmic i obert. Alhora que es mostra el centre com un lloc d'encontre i una eina alternativa d'aprofitament del temps lliure". Val a dir, que les activitats, que es fan sempre en valencià, compten sempre amb la figura del bibliotecari, qui és l'assessor i guia de gran part del procés.

Fins a la primavera de 2002, Ontinyent va celebrar la Fira del Llibre, si bé a partir de 2003 es va optar per invertir l'esforç en l'anomenada "Setmana del Llibre". Entre les activitats que van tenir millor acollida en la passada, i primera edició, destaquen les exposicions didàctiques, entre elles, *Com es fa un llibre*, que mostrava el procés d'edició d'un llibre, des del paper en blanc fins l'exemplar enquadrat, així com *Els tebeos del segle XX*. A més, durant aquests dies hi va haver també sessions de contacontes, teatre infantil i teatre juvenil.

Altres tipus d'animació lectora es realitza a través de les visites guiades a la biblioteca d'escoles, col·legis i instituts d'Ontinyent, les quals es difonen a través dels mitjans de comunicació i entre tots els centres educatius.

La Biblioteca Gomis té una col·lecció ben diversa: publicacions periòdiques i oficials, fons antic i fons local, si bé hi destaca el fons Infantil-Juvenil, dotat amb més de 6.500 obres dedicades als usuaris més joves.

"La resposta social envers aquest centre l'ha dut a un creixement constant, per tal de respondre a les necessitats dels usuaris"

Gràcies a aquesta activitat, visiten el centre des dels prelectors de 2-3 anys, fins a adolescents de 16 anys. I ara, com a projecte immediat, durant l'estiu pròxim Ontinyent podria posar en marxa per primera vegada una bibliopiscina.

"La intenció amb aquest centre, inaugurat en 1998, era oferir als veïns del barri de Sant Rafael una biblioteca on formar-se, informar-se, i consolidar-se així com a lloc per a gaudir de la cultura".

f i t x a

t è c n i c a

Carrer Doctor Fleming, 4
(accés peatonal) 46870 Ontinyent
962910303

Sergio Baggettto
sergiobaggett@yahoo.es
http://biblioportal.cult.gva.es/
L'agència compta amb un bibliotecari que ofereix els seus serveis tots els dies de la setmana (de dilluns a divendres, de 17:30 h a 20:00 h).

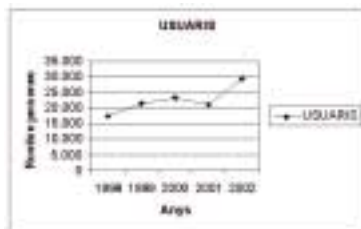
LA BIBLIOTECA CENTRAL D'ONTINYENT "PARE LLUÍS GALIANA", CASA VELÁZQUEZ.

ESTADÍSTIQUES

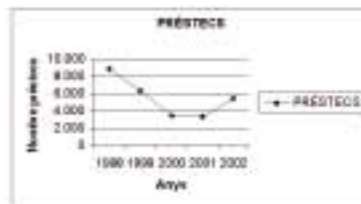
CONTROL ANUAL

ANY	USUARIS	PRÈSTEC
1998	17.134	6.300
1999	21.796	6.277
2000	22.151	7.500
2001	21.718	7.225
2002	22.652	7.442

USUARIS

PRÈSTEC

Préstec en valencià 2002: La Biblioteca Casa Velázquez 686 documents (12'5% del total de préstecs). El descens del número de préstecs obeeix a una regularització en la comptabilització.

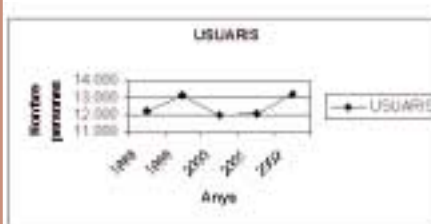
LA BIBLIOTECA GOMIS, ESPECIALITZADA EN FONDS INFANTIL-JUVENIL

ESTADÍSTIQUES

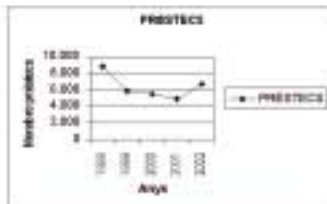
CONTROL ANUAL

ANY	USUARIS	PRÈSTEC
1998	13.207	6.017
1999	13.129	7.049
2000	17.011	7.444
2001	15.289	6.810
2002	14.246	6.870

USUARIS

PRÈSTEC

*Tant per cent (%) d'utilització del fons (corba de distribució):
-Infantil-Juvenil, % molt elevat, predominant (més o menys 80%).
-Premsa, % mitjà-baix (més o menys 15%)
-Publicacions oficials, % baix (més o menys 5%)
-Fons antic, % 0, gens.
Préstec en valencià 2002: 1.639 documents (24'5% del total de préstecs). La Biblioteca Gomis representa un percentatge alt de llibre prestat en valencià.

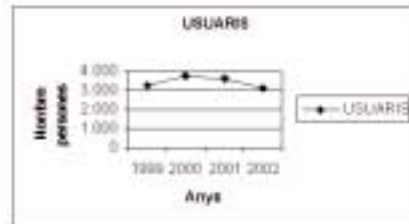
L'AGÈNCIA DE LECTURA DE SANT RAFAEL.

ESTADÍSTIQUES

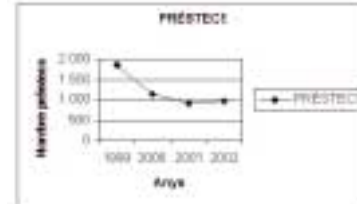
CONTROL ANUAL

ANY	USUARIS	PRÈSTEC
1998	3.311	1.897
1999	2.800	1.144
2000	3.824	961
2001	3.468	871

USUARIS

PRÈSTEC

Préstec en valencià 2002: Agència de Lectura de Sant Rafael 169 documents (10% del total de préstecs).

f 6	i 9	t 20	x 24	a 1		
t 20	è 5	c 3	n 14	i 9	c 3	a 1

Emili Juan
C/ Mare de Déu de Loreto, 17
CP 46892, Montaverner
96 2298632
cij@inmovem.net /
biblioteca@montaverner.com
Accés des de:
<http://bibliportal.cult.gva.es>

www.montaverner.com/index (on es pot trobar una fitxa tècnica del centre, així com els butlletins en format PDF, dossiers electrònics i llibres recomanats per persones veïnes del poble). El web té disponibles diversos enllaços amb la premsa valenciana, així com capçaleres de la comarca i diaris de les diferents comunitats d'origen dels immigrants que viuen a Montaverner.

expositor de novetats, cabina d'audiació, dos punts d'accés a Internet. Servei d'Enciclopèdies en CD-Rom i algunes en línia (encara no concretat, s'encetarà possiblement durant el 2004), amb possibilitat d'imprimir les consultes. Línia ADSL. En el cas dels xiquets, el servei d'Internet està limitat a dos dies a la setmana. El centre disposa d'una guia de navegació per Internet amb portals temàtics indexats per a l'usuari internauta.

De 09:00 h. a 14:00 i de 17:00h. a 20:00h.
1.800

-Llibres: 6.848
-Audiovisuals: 390
-Fonoteca: 782
-Documents electrònics: 104
-Publicacions periòdiques:

-Fons Local: s'aprofitarà la catalogació automatitzada de tot el fons per crear una secció pròpia.

AGÈNCIA DE LECTURA DE MONTAVERNER (LA VALL D'ALBAIDA)

Lourdes Toledo

“Optimitzar recursos i mantenir-nos a prop dels usuaris ens projecta socialment”

Montaverner, situat en plena Vall d'Albaida, té una població aproximada de 1.875 habitants, una xifra que ha augmentat considerablement en els últims anys, ja que es tracta d'una comarca molt industrial i el poble ha obert les seues portes a una comunitat d'immigrants (unes dues-centes persones) molt important per a una localitat tan menuda. El seu centre de lectura pública és un bon exemple de com es pot oferir un servei bibliotecari de qualitat utilitzant la figura de l'Agència de Lectura, la qual ha estat creada per a aquells ajuntaments de menys de 5.000 habitants, els quals no tenen l'obligació d'oferir un servei de biblioteca municipal, segons la Llei 7/1985 de Bases de Règim Local, però que creen agències de lectura amb l'objectiu de dinamitzar l'activitat cultural i informativa al seu municipi. Montaverner confirma que “Agència de Lectura” no té perquè ser sinònim de funcionament irregular (horari públic restringit, personal no especialitzat, absència d'activitats culturals etc.) si l'administració local té voluntat d'oferir un bon servei al ciutadà.

Així ho explica Emili Juan, bibliotecari de l'Agència Municipal de Lectura de Montaverner, una biblioteca que està oberta al públic des de 1994 i que fa alhora també les funcions de Centre d'Informació Juvenil. Segons Emili, l'empenta que se li va donar al centre des d'un començament per part del bibliotecari anterior, Joanvi Guerrero, és bàsica per entendre el seu funcionament avui com un local de Cultura, Informació i Coneixement. “La biblioteca, comenta Emili, és el centre neuràlgic cultural de Montaverner i qualsevol activitat cultural passa per ací”.

Sorprén i hem de ressaltar el fet que la biblioteca òbriga quaranta hores setmanals, repartides en vuit hores diàries, sent un municipi tan menut. Per a Emili és molt important oferir aquest servei, si bé, com diu ell: “significa un desgast a nivell laboral”. La seua intenció, però, és aconseguir que s'amplie el personal del centre i poder així obrir també els dissabtes, entre altres novetats, però insisteix en què “amb els mitjans de què disposem, Montaverner ofereix un bon servei, sense oblidar també l'esforç que estan fent altres centres de la comarca. El problema -apunta- és que massa sovint els polítics no li veuen rendibilitat social al servei que oferim i no aposten tot el que caldria. Tot i així, jo he de dir que em crec el que faig”. Montaverner es va integrar en octubre de 2002 al Programa Comú d'Informatització de les Biblioteques Valencianes ([http:// bibliportal.cult.gva.es/](http://bibliportal.cult.gva.es/)), formant part, junt amb 160 biblioteques més, de la Xarxa electrònica. De moment, l'Agència disposa de l'ajuda d'un estudiant de Biblioteconomia i Documentació en pràctiques qui en l'actualitat hi du a terme la incorporació dels títols en la Xarxa, de manera que en un termini breu la biblioteca tindrà un tant per cent elevat dels seus fons incorporats a la base de dades. “Només que tinguéssim incorporats els fons de novel·la, infantil i de la fonoteca, podríem plantejar-nos oferir el préstec informatitzat -precisa el responsable del centre-. De moment, caldrà esperar encara, ja que és convenient tenir la major part del fons introduïda per donar aquest pas. Pense que podria ser cap a la primavera de 2004, perquè els usuaris ja hi estan pràcticament tots introduïts, si bé resulta un procés laboriós de moment només podem oferir carnet de préstec automatitzat a aquells usuaris que el necessiten perquè són també habituals d'altres centres”.

Per a Emili el món del llibre i de la lectura és molt agraït perquè amb “pocs mitjans, si se saben combinar i hi ha voluntat -diu- es poden aconseguir resultats ben satisfactoris”. Aquest és el cas de Montaverner, on des de fa dos anys se celebra per Sant Jordi el dia del llibre i a tots els adults que van a buscar un títol a la biblioteca, se'ls regala una rosa. “I funciona -diu Emili- perquè hi ha gent que no és dels habituals al centre i que a partir d'eixe dia hi comencen a venir”. La biblioteca organitza també cada primavera la setmana d'Animació Lectora amb motiu de la qual convoca un concurs de narrativa infantil i la presentació d'un llibre, per als adults. A més, per als joves hi ha Conta-contes, tallers i un

“Els professionals hem de guanyar-nos la consideració i el pes social de la biblioteca i satisfer les demandes dels usuaris”

divendres a l'any, una nit de "Café i Contes" per al públic adult. La setmana de la Dona és també una data durant la qual el centre programa activitats, com ara un taller "Dona i Literatura", el qual es va celebrar per primera vegada en març de 2003. En 2001 Montaverner va organitzar una fira del llibre que "fou un repte molt gratificant, explica Emili, encara que també molt costós".

Segons Emili, tenir cura de l'usuari habitual, fidelitzar-lo intentant oferir-li el que et demana o suggereix, com són ara les diferents novetats editorials, i estar sempre oberts i atents als nouvinguts és la fórmula per a atraure i integrar el lector. "Aquí s'ho juga tot la biblioteca -insisteix- la seua imatge i presència socials, i si et coneixen fora d'aquestes parets hi ha més possibilitats d'atraure usuaris nous que si no tenim cap transcendència al carrer". En eixe sentit, el fet de ser una població reduïda pot ser un avantatge, apunta. "En el nostre cas, per exemple, comptem amb una coordinació total amb el col·legi del poble, i hi ha una implicació per part dels centres, de manera que entre tots escollim alguns dels llibres de lectura i duem un dels autors a la biblioteca perquè en parle amb els menuts. Paral·lelament, ens coordinem amb els departaments de llengües i literatura dels centres de secundària on van els estudiants de Montaverner, quant a les lectures del curs, per tal de tenir-les disponibles a la biblioteca, si bé no tots els professors responen igual". Quant a la repercussió directa que això pot tenir en el lector present i futur, per a Emili- "no podem predir-la amb exactitud, però...sempre pot quedar-ne alguna cosa. Els professionals tenim el repte continuat de fer estimar la lectura als adolescents".

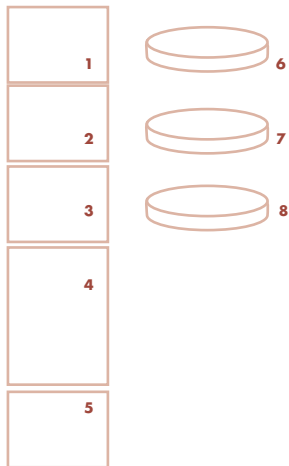
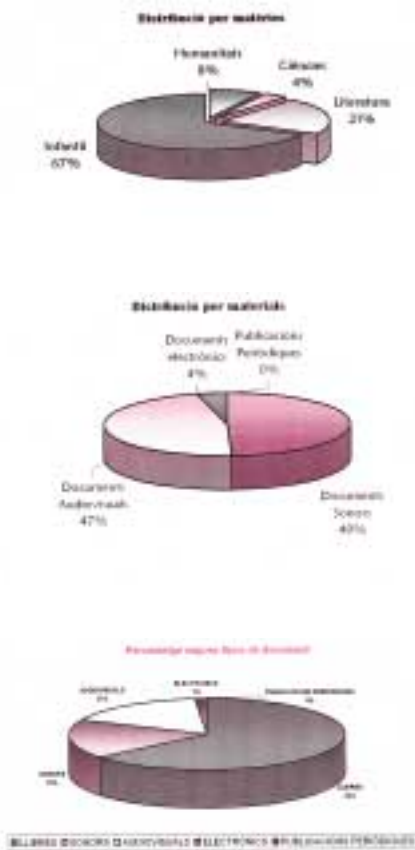
L'actualització del fons

Per al responsable del centre de Montaverner, seguir les noves tendències literàries, renovar el fons i satisfer les demandes informatives dels usuaris és fonamental per no perdre el contacte amb el seu públic. En aquest sentit, el centre elabora cada any dos butlletins: un, centrat en llibres i un altre, en fons sonor i audiovisual, a més d'anunciar-hi les activitats socioculturals del poble i difondre-hi les novetats que arriben a la biblioteca. "Aquesta idea ha funcionat molt bé perquè té una repercussió directa", com apunta Emili. "En tirem vuit-cents i els repartim primer a l'escola i després a comerços i llocs d'oci. En 2003, i amb motiu de la nostra incorporació al Catàleg Col·lectiu de la Xarxa de Lectura Pública Valenciana vam publicar una *Guia de Lectura* amb novetats comentades que va tenir una resposta molt bona entre els veïns de la localitat, i que es va enviar personalitzada a tots els socis del centre. Va ser un projecte important per a les nostres possibilitats i potser tardarem en fer-ne un altre semblant. En general, tractem d'optimitzar els recursos i oferir activitats ben diverses als lectors per consolidar la projecció social de la biblioteca. Malgrat tot cal major inversió per a la renovació contínua del fons i per a poder adquirir productes multimèdia que millorarien el servei que oferim als usuaris".

Montaverner participa també, junt amb altres centres de la comarca, en l'elaboració d'una guia de lectura que publica des de 2002 la Mancomunitat de la Vall d'Albaida, com a part de la Campanya d'Animació Lectora de la Vall d'Albaida, a través de la qual es vol consolidar i potenciar les biblioteques de la comarca. "Millorar contínuament els serveis que oferim és el repte de futur -explica Emili-. De moment funcionem relativament bé i podem renovar els nostres fons perquè adquirir i oferir novetats és bàsic, i si deixa d'haver diners per comprar-ne, el préstec se'n ressentirà". En eixe sentit, Emili insisteix en la necessitat d'aprofitar els avantatges de la catalogació automatitzada per tal de d'esporgar part del fons i d'aquesta manera alliberar espai a les prestatgeries, anem molt justets, i revitalitzar la col·lecció". I pel que fa a la coordinació amb les preferències del lector, Emili creu que la via més utilitzada és la comunicació boca a boca, ja que el servei de *desiderata* que ofereix el centre no ha qualitat per ara entre els usuaris. D'altra banda, Emili assegura que quan la informatització siga un fet, la biblioteca invertirà més temps i recursos en la formació d'usuaris.

Un dels trets característics de Montaverner és que la població és en un 90% valencianoparlant, una realitat lingüística que reflecteix el centre. "La biblioteca -explica Emili- funciona íntegrament en la nostra llengua i a l'hora d'adquirir novetats, intentem apostar fermament pel valencià. Les estadístiques de préstec ens reafirmen que realment el consum de productes culturals en la nostra llengua és possible. Òbviament, adquirim moltes novetats en castellà, per la demanda mateixa dels nostres usuaris i perquè el mercat editorial així ens ho imposa. Volem satisfer les expectatives de tots i totes, però sempre amb la voluntat que el producte en la nostra llengua hi tinga cabuda i prestigi".

- 1 i 2, Animació lectora.
- 3, Montaverner celebra, des de fa dos anys, el dia del Llibre per Sant Jordi. A tots els adults que van a buscar un llibre a la biblioteca, se'ls regala una rosa.
- 4, La biblioteca, que ofereix regularment les novetats editorials, és també un punt d'informació local i general per als veïns de la localitat.
- 5, Els menuts aprenen com funciona la biblioteca i com ser-ne usuaris.
- 6, Gràfic distribució per matèries.
- 7, Gràfic distribució per material.
- 8, Gràfic percentatge segons tipus de document.

No has de perdre mai de vista els usuaris

Quant als usuaris, per a Emili és difícil evitar la fractura d'edat en el públic de les biblioteques públiques, el qual sol ser majoritàriament escolar. "Crec que els professionals hem de tenir molta cura dels usuaris que són habituals, però també mantenir una presència constant al carrer per captar l'atenció dels lectors potencials. En aquest sentit, nosaltres pensem traure la biblioteca al mercat o instal·lem des de l'any 2000 la Bibliopiscina en juliol, un servei que des de l'any 2003 hem ampliat a agost, per al qual hi ha un tècnic contractat expressament. És una iniciativa que ha tingut des de l'inici una resposta boníssima i que s'ha centrat bàsicament en premsa, revistes, fons infantil i còmic i algunes peticions concretes de títols, si bé els llibres no els hi desplaçem perquè s'hi deteriorarien molt".

Un dels reptes que es planteja Emili és atraure la gent més major a la biblioteca. "M'agradaria molt -diu- que la gent més major ens visités més sovint, però per ara l'accés físic és un inconvenient. Tinc l'esperança que es pugui solucionar a curt termini, si s'amplia el centre amb l'adquisició, per part del Consistori, d'un solar annex a l'edifici actual. La qual cosa ens permetria crear una sala infantil adequada, augmentar els llocs de lectura, crear llocs per a audicions i disposar d'un espai per a la consulta de l'OPAC, a més de dur a terme altres projectes més ambiciosos i que ara es veuen limitats per la falta d'espai. I sembla ser que sí que hi ha una intenció política d'ampliar el centre, donada la resposta social tan positiva que hi ha per part dels veïns cap a la biblioteca. Ara el que cal és que les promeses es concreten sense retard".

Respecte a la integració de l'usuari estranger, comenta Emili. "Depèn de la comunitat, en concret -apunta Emili- però alguns sí que hi vénen sovint sobretot per a utilitzar el servei d'internet. Tot i així, m'agradaria tenir una implicació major per la seua part. En el cas dels anglesos, s'involucren molt en les activitats socioculturals del poble i són usuaris habituals de la biblioteca, no sé si arribem a satisfer les seues necessitats lectores...però ells hi vénen. Jo m'estimaria que hi hagués una retroalimentació amb tots, sobretot amb els immigrants que vénen per motius de treball, perquè de vegades no sé si no ens visiten perquè desconeixen els seus drets o perquè els costa més relacionar-se amb la comunitat que als residents estrangers europeus".

Un punt d'informació local

Un dels projectes immediats que té la biblioteca de Montaverner és incrementar i millorar el seu fons local, un fons que "ha de servir perquè el lector pugui trobar una informació de qualitat i àmplia sobre la seua localitat i la comarca, comenta Emili. En definitiva -insisteixem de reforçar-nos com a punt d'informació, tant local com general. Nosaltres funcionem també, des de fa temps, com a espai informatiu, no només juvenil, sinó per a totes les persones que vénen a demanar informació sobre viatges i altres qüestions culturals i socials, i a les quals podem ajudar des d'ací amb llibres o portals d'Internet. El nou rol que hem de jugar els bibliotecaris passa per satisfer les demandes informatives de la societat utilitzant tots els mitjans que les tecnologies de la informació i de la comunicació han posat al nostre abast".

De moment, Emili Juan -un bibliotecari molt implicat- deixa en l'aire un projecte de *Club de Lectura* per a continuar retroalimentant l'activitat del centre amb l'opinió dels lectors i lectores.

ESTADÍSTIQUES AGENCIA DE LECTURA DE MONTAVERNER														
ANY 2003														
LLIBRES EN PRESTEC														
LLIBRE	DI	PRESTEC	Estatut			LLIBRE			DI	PRESTEC	Llibre			
LIBRO	DIA	PRESTADO	CLASIFICADO	LIBRO	LIBRO	LIBRO	LIBRO	LIBRO	DIA	PRESTADO	LIBRO	LIBRO	LIBRO	LIBRO
NO		LIBROS	LIBROS	LIBROS	LIBROS	LIBROS	LIBROS	LIBROS		LIBROS	LIBROS	LIBROS	LIBROS	LIBROS
ENER	22	18	31	210	305	159	0	204	147	144	220	244	765	
FEBRER	24	4	40	194	136	152	0	270	303	122	122	308	893	
MARÇ	19	13	87	240	107	169	0	341	121	175	175	317	880	
ABRIL	24	19	87	204	138	179	0	324	88	182	189	301	892	
MAY	16	8	87	181	111	123	0	234	108	188	168	313	807	
JUNY	17	8	60	137	101	128	0	225	88	136	158	118	683	
JULY	21	18	67	224	162	163	0	330	155	225	278	401	1168	
AGOST	12	3	30	98	65	70	1	142	34	130	162	162	538	
SEPTEMBRE	10	8	88	117	69	108	0	280	117	182	108	118	415	
OCTUBRE	19	8	82	170	125	124	2	248	118	140	112	120	480	
NOVEMBRE	19	4	88	181	133	139	0	272	104	148	148	172	561	
DESSEMBRE	16	3	89	98	88	92	0	170	113	133	68	91	387	
TOTAL ANUAL		241	304	600	2034	1517	1552	3	3072	1389	1737	1022	2250	7204

Una biblioteca amb història

La Biblioteca Pública Municipal de Pego (Marina Alta) es va crear amb l'arribada de la II República l'any 1931, si bé durant el bienni negre va ser objecte de remodelacions, quan la Junta Municipal de la Biblioteca la va adaptar a la política dretana del govern republicà del moment. Quasi trenta anys després, en 1961, el centre va passar a disposar d'un Reglament i d'un concert amb el Servicio Nacional de Lectura.

Durant aquest període la Biblioteca va estar ubicada dins del mateix edifici de l'Ajuntament. L'any 1971 es va crear una nova seu a uns locals situats a la Plaça del Mercat, fins a la dècada dels noranta, moment en què va ser traslladada a la Casa de Cultura, on està ubicada avui. El local de la Plaça del Mercat es va destinar a Agència de Lectura, de manera que durant alguns anys els dos centres van funcionar paral·lelament, fins que es van fusionar en una sola biblioteca.

Un punt d'inflexió

Pego complirà enguany el 725 aniversari de la seua Carta de Poblament. Aprofitant l'avinentsa, l'arxiu i la biblioteca municipals de Pego han programat diverses activitats, moltes d'elles seran un punt de partida per a una nova etapa de la biblioteca i l'arxiu, després d'uns anys de difícil gestió, a causa de nombroses interferències polítiques. En aquests moments, doncs, la biblioteca es troba en "un punt d'inflexió", com explica el seu bibliotecari, Joan Miquel Almela, amb "molts projectes per dur a terme de manera immediata". "Anem a optimitzar els recursos existents i treure el màxim de partit del que ja tenim -apunta Joan Miquel- ja que disposem d'una infraestructura molt bona, i el que cal és començar a fer-ne un altre ús".

L'accés a Internet és un dels punts que més preocupa al centre. "Aquest és un dels aspectes que anem a solucionar amb major urgència -apunta- i en eixe sentit, estem redactant a hores d'ara un reglament de la biblioteca, on es regula la manera d'accedir a internet, ja que en els últims anys l'accés indiscriminat havia disvirtuat un poc l'ús de la biblioteca". "Es tracta -afegeix- de mantenir l'accés lliure i gratuït a les últimes tecnologies, però per fer-ne sempre un ús pedagògic i de consulta, per a la qual cosa, limitarem el temps d'accés i evitarem activitats com el chat, que té un caràcter més privat i personal, i no de servei públic, si bé una persona podrà consultar el seu compte de correu electrònic, sense cap problema, sempre que respecte el temps corresponent. Per això, una bona idea seria crear una agenda d'usuaris, on cadascun estiguera registrat amb una clau d'accés". "De moment -explica Almela- el que anem a fer es passar de quatre ordinadors de lliure accés a tres, un d'ells per a consulta exclusiva d'OPAC i l'altre per navegar per Internet".

Per a Almela, és un tema delicat perquè l'absència d'una base legal "obliga els professionals de la informació -diu- a crear una política d'utilització de les últimes tecnologies i vetllar-ne per un ús pedagògic i positiu".

"Al marge de tot això -apunta- considere que els bibliotecaris estem ací per oferir un servei d'assessorament i de guia, dins del qual hauríem de primar la informació que està en els llibres i acudir a Internet com a font de suport i secundària."

Un dels altres aspectes que empenirà en breu la biblioteca és la actualització dels fons i la seua revisió per matèries. "Volem renovar les monografies i mantenir o retirar algunes obres generals, com ara enciclopèdies i obres de referència -explica Almela-. Començarem pel fons per matèries, per a la qual cosa hem pensat introduir una mitjana de tres o quatre novetats mensuals i esperem que aquesta línia de treball ens ajude, en part, a recuperar els usuaris que hem anat perdent en els últims temps". "El que no podem consentir -insisteix- és continuar omplint les prestatgeries amb títols que no han registrat ni un sol préstec en els últims dos o tres anys".

Tal com explica Almela, una de les prioritats que té ara la biblioteca de Pego és restablir el contacte amb els seus usuaris. "Hem perdut lectors progressivament -apunta- perquè no s'han revisat les novetats a la biblioteca i perquè no teníem un fons útil i

Rafael Ruiz Carrió.

Joan

Miquel Almela Cots.

Joana Canet Sastre.

C/ Sant Domènec, 5, 03780, Pego.

· 96 557 2801/ · 96 557 2583

culturapego@telefonica.net

de dilluns a dissabte de 10:00

h. a 14:00 h. i de 17:00 a 20:00 h.

Estiu: de 8:00 h a 14:00 h.

: 16.427

(De moment, els fons audiovisuals no estan disponible en préstec).

: Préstec de llibres, accés públic al catàleg OPAC, Accés públic i gratuït a Internet.

: Dia del Llibre, presentacions de llibres, contacontes, exposicions.

Programa informàtic BIBLIO 3000. La biblioteca treballarà intensament durant el 2004 en l'automatització dels seus fons.

: fons incorporat:

410, socis nous: 250, préstecs:

2.900 (tot llibres). Quant als índex

de lectura en valencià, si bé no n'hi

ha estadístiques, segons el

bibliotecari, en termes generals, a

Pego es llegeix més en castellà i els

llibres en valencià queden quasi

restringits al públic infantil i juvenil.

10.060 habitants (cens 2001).

se centren en la

setmana del llibre, amb la visita de

les escoles. Durant aquesta

setmana es programen sessions de

contacontes i també sessions

informatives sobre el funcionament

de l'OPAC i els passos que dona un

llibre des que arriba a la biblioteca

fins que es presta als usuaris.

1, Visita del col·legi local a la Biblioteca Pública Municipal de Pego.

2 i 3, El Dia del Llibre, per Sant Jordi, la biblioteca regala una rosa als usuaris, com es tradició en la nostra cultura.

interessant per als universitaris i estudiants, en general, un públic que ha deixat de venir a la biblioteca perquè no hi trobava obres de consulta bones i actualitzades amb què treballar". Amb l'objectiu també d'actualitzar els seus fons i de cobrir les expectatives i les preferències dels lectors, la biblioteca té com a prioritat la creació d'un servei de *desiderata* amb bústia de suggeriments, a més de la ubicació d'un aparador de novetats editorials.

De moment, el centre està treballant en la creació d'un inventari total del que hi ha a la biblioteca, tant en OPAC, com en suport paper, on es catalogarà progressivament la totalitat dels fons, inclosos els audiovisuals, que ara per ara no estan catalogats ni exposats al públic.

A hores d'ara, la biblioteca compta ja amb uns 9.000 títols introduïts, però el procés és lent, tal com explica Almela, ja que "primer volem esporgar el fons que està en préstec, comprovar si està o no catalogat tant en suport informàtic, com en fitxa manual i després farem el mateix amb el fons antic". "L'objectiu -apunta- és eliminar els llibres que no es presten i deixar un fons més buit, però de major qualitat, amb els clàssics i amb les novetats que sí es demanen". "A més -comenta- buidar prestatges pot ser un avantatge també perquè facilita l'accés visual i físic del lector als llibres, així que segur que queden una mica buits, però més atractius".

El 725 aniversari de la Carta de Poblament en 2004 serà l'ocasió també per eixir al carrer i millorar la presència pública i la imatge de la biblioteca. Així doncs, l'emissora municipal dedicarà un espai per a la biblioteca i per a l'arxiu de la localitat, des d'on poder donar-se a conèixer. D'altra banda, el centre organitzarà aquesta primavera una fira de llibreters de Pego i de la comarca, així com un taller de lectura, impulsat per la Escola d'Adults.

Igualment, al llarg de 2004 la biblioteca ha programat publicar un tríptic amb les activitats culturals previstes per a l'any, així com les novetats rebudes a la biblioteca, en un intent de difondre-les entre els lectors i el públic, en general. A més, el 2004 és també la data prevista per a l'entrada de la biblioteca municipal de Pego al Catàleg Col·lectiu de la Xarxa de Lectura Pública Valenciana.

Un abans i un després

Uns dels problemes que ha tingut la biblioteca de Pego en els últims anys és la falta d'una sala diferenciada de lectura, així com d'un espai per al públic infantil i un apartat dedicat a les consultes d'Internet, ja que fins ara ha estat tot dins d'un mateix espai. En aquest sentit, i tal com comenta Joan Miquel Almela, està prevista per a enguany la redistribució de l'espai de la biblioteca, de manera que es puguin crear zones diferenciades de treball i evitar interferències entre els usuaris, des de prelectors fins a universitaris o persones majors.

L'objectiu més immediat és ara "recuperar el lector, ja que a Pego fa uns anys hi havia una bona xarxa de lectors". En eixe sentit, el centre actualitzarà en els pròxims mesos els seus fons i restablirà, amb l'adquisició de publicacions periòdiques i de revistes d'investigació, el servei d'hemeroteca, suspès en els últims anys. Com a projecte conjunt amb l'arxiu, la biblioteca té previst la preparació i instal·lació a l'última planta de l'edifici d'una biblioteca específica on s'ubicarà el fons local i comarcal i el fons antic, una col·lecció important amb títols dels anys trenta i quaranta del segle passat.

Tot plegat, la biblioteca es troba en un moment de restructuració i de renovació, tal com diu el seu bibliotecari, i aclareix que la biblioteca durà en breu a terme tots aquells canvis que puguin fer sense necessitat de noves inversions. "L'Ajuntament no està passant un bon moment financer i de moment -explica Almela- anem a fer una cosa tan senzilla com recuperar el fitxer manual, retirat de la biblioteca per l'anterior govern municipal".

Un altre punt pendent -apunta el bibliotecari- és la integració dels veïns que formen part de les comunitats d'immigrants que resideixen a Pego. Segons Almela, només alguns d'ells van a la biblioteca, i esporàdicament, perquè des del centre "no s'ha fet mai cap esforç per apropar aquestes persones als serveis de lectura". Per a Almela, el punt d'inflexió que està vivint el centre pot ser també un bon moment per plantejar-se a la biblioteca una línia de treball diferent, la qual integre millor els nous usuaris.